

Obnova svete glazbe na temeljima tradicije

Papa Benedikt XVI. potpisao je u srpnju 2007. dokument *Moto proprio* »Summorum pontificum« o ponovnoj uporabi **Rimskoga misala iz 1962. godine**. Tim papinim potezom mnogi su se zbnili i gotovo prestrašili kako će morati ponovno učiti latinski jezik. Dokumentom se, prije svega, ne želi anulirati drugi Vatikanski sabor i njegove odluke o euharistijskom slavlju i jeziku unutar liturgije već se samo želi dati dopuštenje za sve one koji žele slaviti euharistiju po obredu Pija V. da više ne trebaju tražiti posebna dopuštenja.

Ima li taj dokument kakve reperkusije na crkvenu glazbu? Sigurno je da sadašnji papa zna cijeniti i prepoznati crkveno-glazbenu baštinu nastalu na latinskom jeziku dugim nizom crkvene povijesti. U tu baštinu u prvom redu pripada gregorijansko pjevanje, zatim renesansna polifonija i barokna glazba na latinskom jeziku kao i mnoga djela nastala u doba bečke klasike i romantizma. Premda je drugi Vatikanski sabor u Konstituciji o liturgiji uvrstio gregorijansko pjevanje i polifoniju u crkveno glazbene uzore, u stvarnosti i svagdanjem pastoralnom životu stvari su se razvile u sasvim drugom smjeru. Crkvena glazba nakon Koncila krenula je putevima drugačijim od zacrtanih načela crkvenih dokumenata. Papa je svjestan te kulturne dekadence u Katoličkoj crkvi, a isto tako je svjestan da Crkva ima svoju baštinu iz koje i danas može crpsti snagu i inspiraciju za suvremenu kreativnost. To potvrđuju njegove riječi izgovorene na kraju koncerta u bazilici sv. Petra 24. lipnja 2006. godine, upriličenog u čast dugogodišnjeg diri-

genta zbora Sikstinske kapele Domenica Bartoluccija. Papa je nakon izvedbe Palestrininog moteta i djela D. Bartoluccija povukao paralelu od XVI. st. do XX. st. i istaknuo veliku kulturološku vrijednost polifonije proistekle iz rimske škole i koju bi trebalo upoznati i njegovati, i to ne samo kao muzejsko blago, već kao živu baštinu. Na kraju je papa istaknuo: »Autentična obnova svete glazbe može se dogoditi samo na tragu velike glazbene tradicije prošlosti, čemu pripadaju gregorijansko pjevanje i sveta polifonija.«

Moto proprio pape Benedikta XVI. za one koji njeguju gregorijansko i polifono pjevanje na latinskom jeziku nije neka posebna novost već samo malo ohrabrenje da su na dobrom putu i da u stvari obdržavaju želju i drugog Vatikanskog sabora koji naglašava obavezu njegovanje glazbene baštine. Za one koji su apsolutni protivnici latinskog jezika također je znak da je taj jezik ušao u simbole Katoličke crkve i trebalo bi samo naći pravu mjeru glede njegove uporabe kako u glazbenoj tako i u obrednoj primjeni. Svakome je jasno da se vremena latinskog jezika ne mogu vratiti, ali vratimo, ili bolje rečeno, uprisutnimo povremeno današnjim naraštajima tu simboliku latinskog jezika, latinskih skladbi gregorijanike i polifonije koja je bila doista sakralna, misterijska i edukativna. Uvođenjem narodnih jezika u liturgiju postigla se s jedne strane jasnoća govora, ali kao da se s druge strane simbolika misterija izgubila. Danas svi razumijemo riječi, premda u suvremenim izvođenjima raznih vokalno instrumentalnih sastava silna buka

nadjača riječ, pa je svejedno pjevaju li hrvatski, engleski ili kineski, jer je tekst ionako zaglušen bukom. Jadne li simbolike koja dolazi od takvih skladbi: bolje je u tom slučaju slušati Palestrinine motete koji svojim melodijama i dobrim izvođenjem uprisutnjuju misterijsko, obredno, sakralno i nadasve duhovno, pa makar riječi i ne razumijemo. O takvoj dimenziji simboličkog govora danas se sve manje vodi računa.

Organiziranje mjesečnih misa u velikim crkvama i katedralama na latinskom jeziku ne bi bio nikakav povratak u srednji vijek već jedan znak i osjećaj za više stoljetnu i tisućljetnu crkvenu baštinu koju bi trebalo njegovati i iz nje učiti i crpsti snagu i glazbenu kreativnost za suvremena glazbena stvaranja crkvene glazbe.

Nadajmo se, budući da sadašnji papa Benedikt XVI. ima osjećaj za glazbu, njenu simboliku i značaj u liturgijskom životu Crkve, da će biti kadar pokrenuti istinsku obnovu crkvene glazbe kako bi ona i u naša vremena postala blagovjesnica na putu spasenja i *radostan zov sreće* kako kaže sv. Ambrozije.

Miroslav Martinjak

miroslav.martinjak@zg.t-com.hr

